

**Rezultati tematske Ankete ZPB o
iskustvima i važnim pitanjima za
zemlje PEMPAL-a, a koja je
sprovedena pre ovog sastanka:**

***Monitoring i evaluacija na osnovu
rezultata (MEZR)***

Resursni tim ZPB

Plenarni sastanak ZPB 2014.o MEZR

Mart 2014

Antalija, Turska

- Anketu je pripremio Resursni tim ZPB (zajedno sa Davidom Shandom) i elektronskim putem je poslana učesnicima u januaru. Uz anketu je priložen i *Pregled osnovnih definicija i najvažnijih komponenata monitoringa i evaluacije*, s ciljem da se obezbedi jednako razumevanje ispitanika.
- 18 zemalja je odgovorilo na Anketu (od 21 zemlje članice ZPB), dok Makedonija, Kazahstan i Turska nisu poslale odgovore.

- Želimo da vam skrenemo pažnju na to da je ova Anketa (kao što je slučaj sa svim tematskim anketama koje sprovodimo uoči plenarnih događaja ZPB) jednostavna „brza“ Anketa, zasnovana na samoproceni zemalja i da se rezultati ne podvrgavaju verifikaciji i procesu prečišćavanja podataka.
- Neki odgovori, a naročito tekstualna pojašnjenja nedostaju ili nisu jasni, a u nekim slučajevima su i u suprotnosti sa odgovorima na druga pitanja, što može ukazivati na odsustvo zajedničkog razumevanja nekih od koncepata MEZR. Zbog ovih razloga, rezultate ove Ankete treba tumačiti s rezervom.

Anketa se sastojala od 33 pitanja, koja prate osnovne teme ovog plenarnog sastanka :

- 1. Informacija o učinku i odluke o raspodeli budžeta*
- 2. Institucionalne uloge u MEZR*
- 3. Razvoj funkcije evaluacije*
- 4. Razvoj strateškog planiranja u resornim ministarstvima/budžetskim korisnicima/budžetskim nosiocima*

Resursni tim se zahvaljuje svima koji su učestvovali u popunjavanju ove Ankete!

Da li i koje vrste MEZR zemlje sprovode?

Na osnovu odgovora zemalja, od 17 zemalja koje su odgovorile na pitanje, njih 5 ne sprovodi MEZR.

U nekoliko zemalja (npr. Rumunija i Albanija), neke vrste MEZR se sprovode već nekoliko godina, ali za većinu zemalja, to je nedavno uveden proces, koji se, čini se, u praksi više fokusira na monitoring (obično samo-monitoring), nego na evaluaciju.

Neke zemlje (npr. Moldavija i Rusija) imaju ili će uskoro početi sa pripremom metodologija za obuhvatnije evaluacije. S druge strane, u nekim zemljama u kojima je budžetiranje prema učinku još uvek u početnoj fazi (npr. Srbija i Bosna i Hercegovina), sistemi MEZR još nisu razvijeni ili su u procesu razvoja.

Programsko budžetiranje i vrste indikatora učinka

Svih 18 zemalja uvelo je programsko budžetiranje ili neke elemente programskog budžetiranja barem za neke delove rashoda.

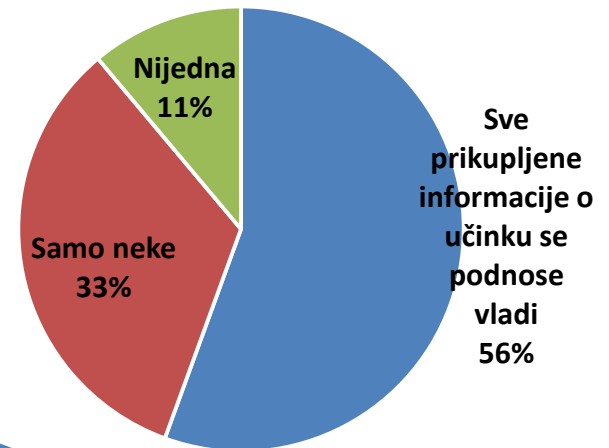
U kontekstu indikatora učinka, na osnovu odgovora zemalja, većina zemalja ima inpute/ulazne podatke, izlazne rezultate i krajnje rezultate. Detaljnije to izgleda ovako:

- U 17 od 18 zemalja koriste se ulazni podaci (troškovi)
- U 16 zemalja koriste se izlazni rezultati
- U 17 zemalja koriste se krajnji rezultati
- U 7 zemalja koriste se indikatori kvaliteta usluge
- U 5 zemalja koriste se indikatori uticaja
- U 6 zemalja se koristi evaluacija

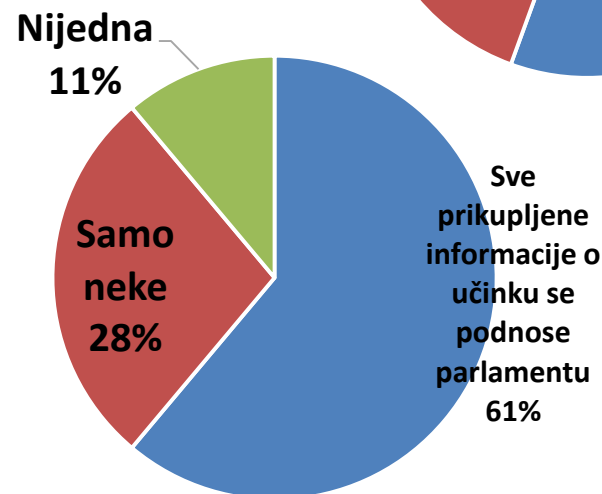

Dostupnost informacije o učinku (IO) u procesu raspodele budžeta

Na osnovu odgovora zemalja,
U 10 od 18 zemalja, MF podnose sve IO
vladi u proceduri usvajanja budžeta.

Na osnovu odgovora zemalja, u 11 zemalja,
MF ili vlade podnose sve IO
parlamentu u proceduri
usvajanja budžeta.

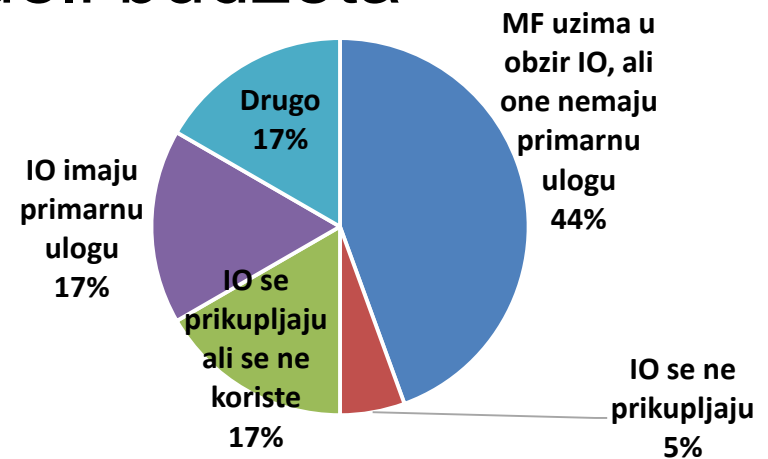
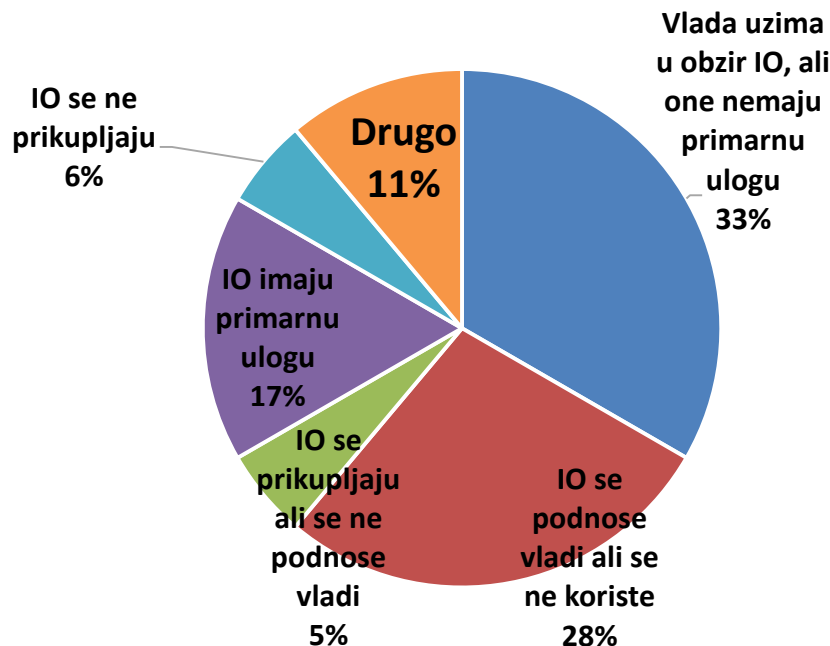

Upotreba informacije o učinku (IO) u odlukama o raspodeli budžeta

Na osnovu odgovora zemalja, u većini zemalja – 8 od 18 – MF uzimaju u obzir IO, ali one nemaju primarnu ulogu u odlukama o raspodeli budžeta.

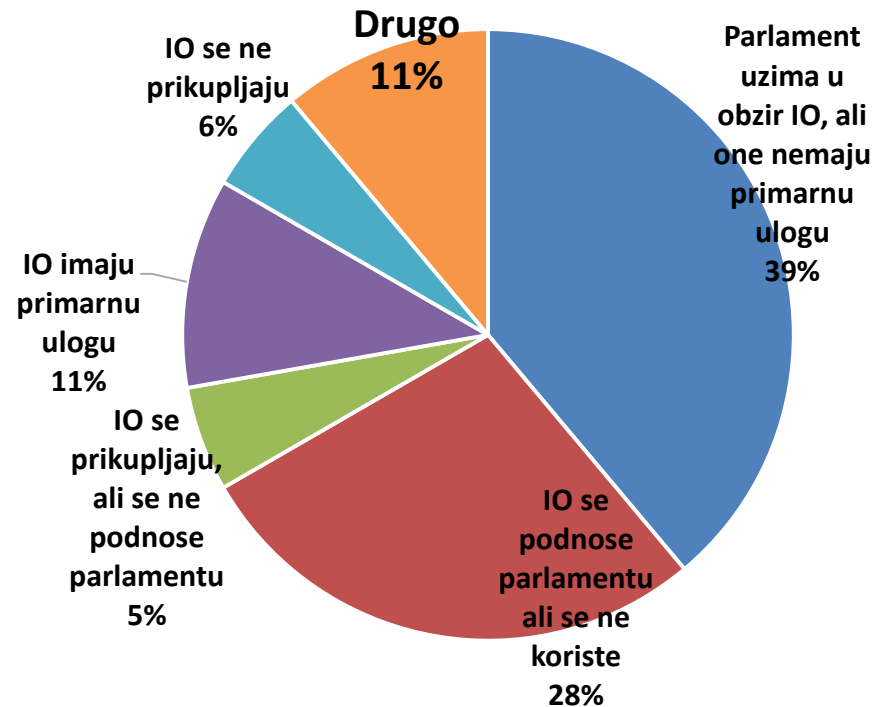
Na osnovu odgovora zemalja, u 6 zemalja, IO se uzimaju u obzir od strane vlade, ali nemaju primarnu ulogu.

Upotreba informacije o učinku (IO) u odlukama o raspodeli budžeta (nast.)

Na osnovu odgovora zemalja, u 7 zemalja, IO se uzimaju u obzir od strane parlamenta u odlukama o raspodeli budžeta, ali nemaju primarnu ulogu.

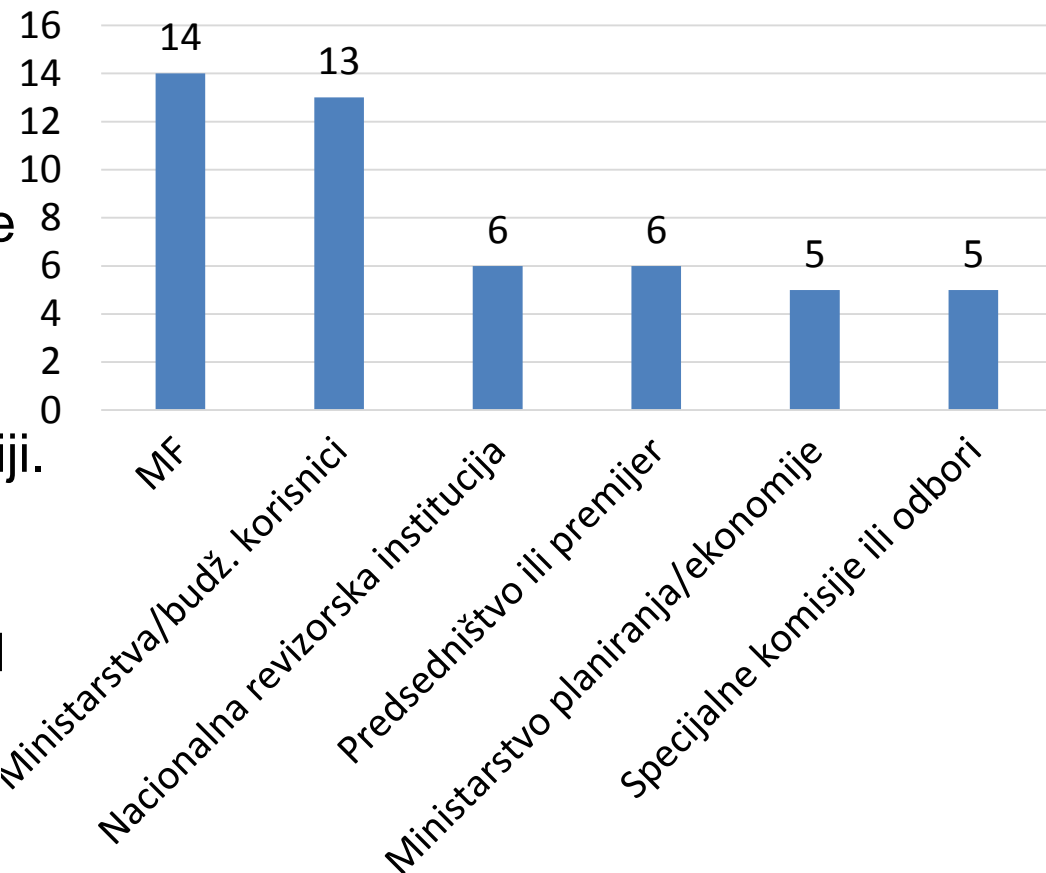

IO uglavnom ne predstavljaju osnovu za značajnije izmene u raspodeli budžeta

Na osnovu odgovora zemalja, u svega 6 među 17 zemalja zabeležene su značajnije promene u raspodeli budžeta na osnovu IO - u Albaniji, Azerbejdžanu, Belorusiji, Bugarskoj, Gruziji i Rusiji.

U proseku, po 3 institucije imaju ulogu u MEZR. U 4 zemlje više od 4 institucije imaju ulogu.

U 12 zemalja, uključene su 2 ili 3 institucije.

Da li su institucionalne uloge u MEZR jasno utvrđene i da li postoji jedinstvena ili paralelne MEZR inicijative?

Na osnovu tvrdnji zemalja, od 18 zemalja, njih 13 je navelo da su uloge različitih institucija jasno utvrđene, uglavnom u zakonodavstvu.

U 7 zemalja, postoji samo jedna MEZR inicijativa, u 5 zemalja postoji više od jedne inicijative, dok u 4 zemlje ne postoji nijedna MEZR inicijativa. Dve zemlje nisu odgovorile na ovo pitanje.

Uloge u evaluaciji i pokrivenost evaluacija/pregleda rashoda

Na osnovu odgovora zemalja, od 18 zemalja u njih 10 budžetski korisnici/nosioci budžetskih sredstava imaju konkretne odgovornosti za samo-monitoring, uglavnom utvrđene zakonom.

12 zemalja je odgovorilo da je koncept evaluacije naspram monitoringa generalno razumljiv. Među komentarima u vezi sa problemima u razumevanju ovog koncepta su i nedostatak jasno definisanog i implementiranog sistematskog pristupa strateškom planiranju što ugrožava M&E sistem, suboptimalni nivo kvaliteta IO, nedostatak metodologije za evaluaciju, nedovoljan nivo svesti i praktičnog iskustva u implementaciji, kao i nedostatak jasne definicije monitoringa i evaluacije zasebno u zakonodavstvu/propisima.

Uloge u evaluaciji i pokrivenosti evaluacije/pregleda rashoda

U 9 zemalja, prema odgovorima zemalja, postoji zvaničan pravni zahtev za evaluaciju/preglede rashoda: Albanija, Jermenija, Azerbejdžan, Belorusija, Gruzija, Kosovo, Tadžikistan, Ukrajina i Rusija.

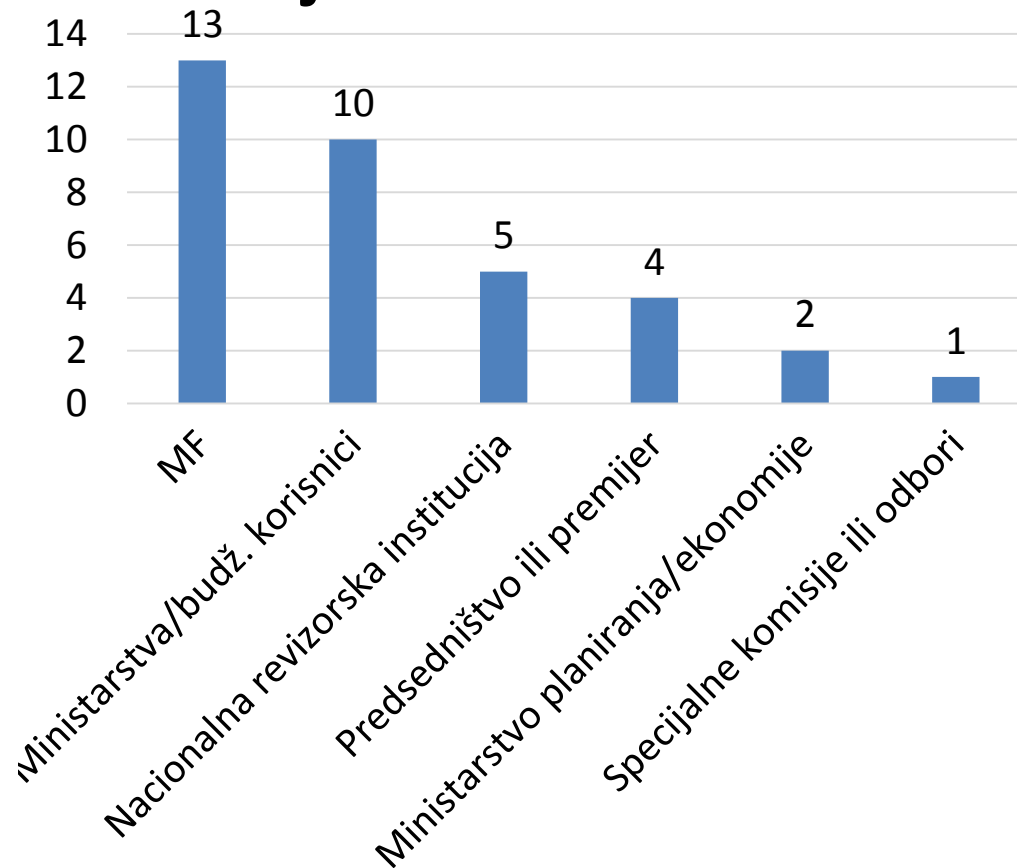
Ali u 9 zemalja, rashodi trenutno nisu uopšte pokriveni evaluacijom/pregledima rashoda. U dve zemlje, svi rashodi su pokriveni pregledima. U pet zemalja, između 55% i 90% rashoda je pokriveno, a u dve zemlje pokriveno je između 20% i 30% rashoda.

Ko vrši evaluaciju/preglede rashoda i šta se dešava sa rezultatima evaluacije?

Na osnovu odgovora zemalja, u proseku, po 3 institucije imaju ulogu u evaluaciji/pregledima rashoda. U 3 zemlje više od 4 institucije imaju ulogu. U 4 zemlje, nijedna institucija nije uključena. U većini zemalja (8), uključene su 2 ili 3 institucije.

Samo 9 zemalja je odgovorilo da se evaluacije podnose nekoj instituciji, od kojih je većina izjavila da se evaluacije podnose kabinetu, parlamentu i/ili MF. U samo 4 zemlje, evaluacija je rezultirala značajnim izmenama u raspodeli budžeta.

Metodološke smernice i obuka za evaluaciju

Na osnovu odgovora, od 18 zemalja, samo u 3 zemlje postoje metodološke smernice za evaluaciju (Tadžikistan, Ukrajina, Rusija, sve zasnovane na instrukcijama/odlukama MF).

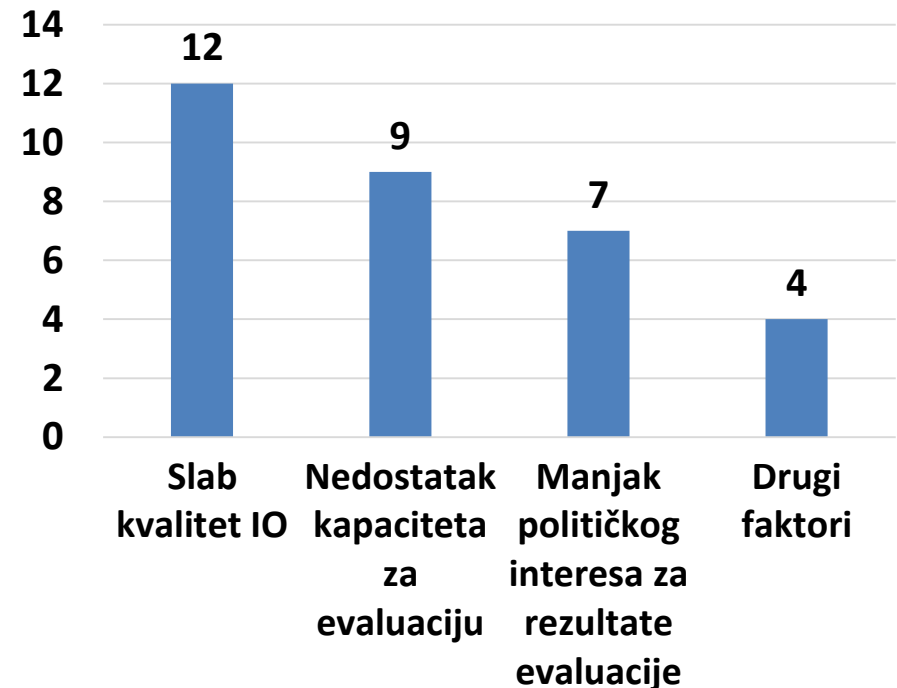
Samo u 6 zemalja organizuju se obuke za zaposlene koji sprovode evaluacije (Albanija, Jermenija, Azerbejdžan, Bugarska, Srbija, i Tadžikistan, većinom od strane MF), prema odgovorima zemalja u Anketi.

Slab kvalitet IO i nedostatak kapaciteta za evaluaciju su glavne prepreke za evaluaciju

8 od 18 zemalja je odabralo više od jedne postojeće prepreke za evaluaciju. Pored slabog kvaliteta IO i nedostatka kapaciteta za evaluaciju koje je navela većina zemalja, bitan problem je i manjak političkog interesa koji je naveden od strane 7 zemalja.

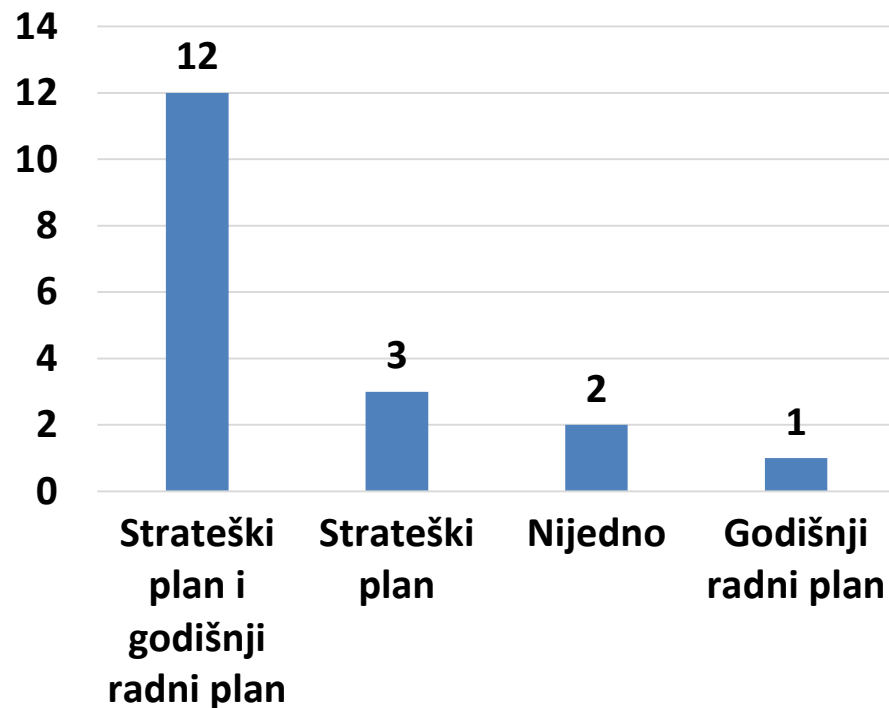

Strateško planiranje u resornim ministarstvima/budžetskim korisnicima/nosiocima

U većini zemalja, (12 od 18), pripremaju se i strateški planovi i godišnji radni planovi (a što je propisano zakonodavstvu u većini slučajeva).

Na osnovu odgovora zemalja, u većini zemalja (13), postoje metodološke smernice za razvijanje strateških planova (većinom preko instrukcija vlade ili MF), a u 10 zemalja organizuju se obuke (od strane MF ili jedinice/agencije za HR).

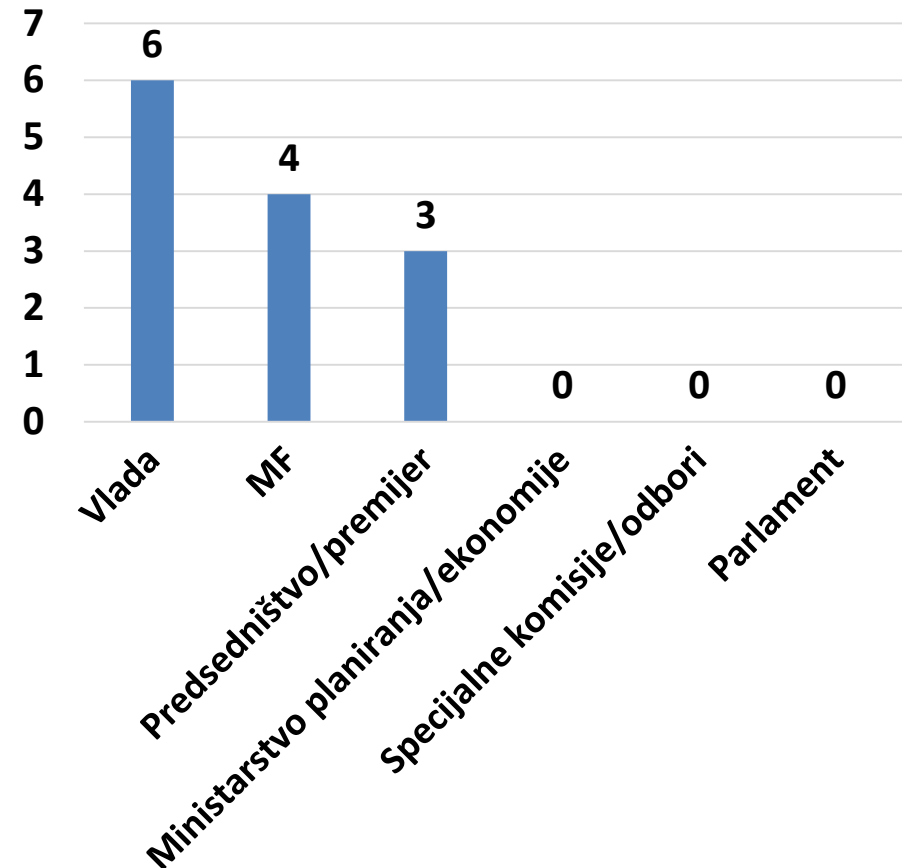

Odobravanje strateških planova koje pripremaju resorna ministarstva/budžetski korisnici/nosioci

U 6 od 18 zemalja, strateški planovi se ne odobravaju, dok ih u 6 zemalja odobrava vlada.

Među 14 zemalja koje su odgovorile na ovo pitanje, u njih 6 samo neki od strateških planova prikazuju i potrebne troškove, dok u drugih 6 zemalja svi planovi treba da prikazuju i potrebne troškove. Većina zemalja (13) ima probleme u smislu kvaliteta planova, uključujući nedostatak kapaciteta, manjak harmonizacije, manjak obuke, teškoće u pripremi srednjoročnih planova, te činjenici da je programsko budžetiranje jos u ranoj fazi.

Glavni izazovi u uvođenju/implementaciji MEZR, kako su ih identifikovale zemlje u Anketi

Albanija	Brojni izazovi, najizraženiji je povezivanje MEZR sa budžetskim informacijama o učinku.
Jermenija	Razvoj sposobnosti i veština zaposlenih.
Azerbejdžan	Izgradnja kapaciteta.
Belorusija	Nedostatak sistema srednjoročnog planiranja i metodologije za evaluaciju koja bi bila regulisana zakonodavstvom. Nedostatak volje na nivou resornih ministarstava.
Bosna i Hercegovina	Specifična struktura države (postojanje više nivoa vlasti) i odgovornosti na nivou institucija BiH; slaba koordinacija između i unutar nivoa; manjak obuka/kapaciteta rukovodilaca u resornim ministarstvima/budžetskim korisnicima.
Bugarska	Manjak kapaciteta i jasne političke posvećenosti.
Hrvatska	Manjak administrativnog kapaciteta.
Gruzija	Ljudski resursi, nedostatak statističkih podataka.

Glavni izazovi u uvođenju/implementaciji MEZR, kako su ih zemlje identifikovale u anketi (nast.)

Kosovo	Nedostatak kvalitetnih instrukcija i obučenog osoblja, kao i manjak političke volje.
Republika Kirgistan	Nedostatak automatizacije procesa planiranja, prikupljanja podataka o indikatorima učinka; stvaranje baze podataka indikatora; međuinstitucionalna/agencijska koordinacija.
Moldavija	Nedostatak političke volje, manjak dobre metodologije, manjak kapaciteta, manjak uspešnih primera koji bi se mogli slediti, nedostatak dobrih baza podataka i dobrih indikatora; i manjak iskustva.
Rumunija	Kapacitet i volja na političkom nivou za upotrebu MEZR sistema.
Srbija	Česte smene vlasti, nedostatak interesa rukovodilaca, nedovoljni kapaciteti.
Tadžikistan	Nedovoljno obučeni službenici, novi metod budžetiranja.
Ukrajina	Harmonizacija indikatora; dugoročna programska dokumenta za ekonomski i društveni razvoj; definisanje prioritetnih programa vlade; verifikacija indikatora i njihova međusobna uporedivost; potreba za optimizacijom liste budžetskih programa i smanjenjem broja indikatora rezultata programskog učinka.

HVALA VAM NA PAŽNJI!